॥ तैत्तिरीय संहिता॥

॥द्वितीयः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः॥

साध्या वै देवाः सुंवर्गकांमा एतः षंड्रात्रमंपश्यन्तमाहंर्न्तेनांयज ततो वै ते सुंवर्गं लोकमायन् य एवं विद्वाः सः षड्रात्रमासंते सुवर्गमेव लोकं यंन्ति देवस्त्रं वै षंड्रात्रः प्रत्यक्ष्ड् ह्येतानिं पृष्ठानि य एवं विद्वाः सः षड्रात्रमासंते साक्षादेव देवतां अभ्यारोहन्ति षड्रात्रो भंवति षड्वा ऋतवः षद्वष्ठानिं (१)

पृष्ठेरेवर्तूनन्वारोहन्त्यृतुभिः संवथ्सरन्ते संवथ्सर एव प्रतिं तिष्ठन्ति बृहद्रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रंथन्तरम्सौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव प्रतिं तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्यांश्वसायंनी स्रुती ताभ्यांमेव सुंवर्गं लोकं यंन्ति त्रिवृदंग्निष्टोमो भवति तेजं एवावं रुन्धते पश्चद्शो भवतीन्द्रियमेवावं रुन्धते सप्तद्शः (२)

भ्वत्यन्नाद्यस्यावंरुद्धा अथो प्रैव तेनं जायन्त एकविर्शो भंवित प्रतिष्ठित्या अथो रुचंमेवात्मन्दंधते त्रिणवो भंवित विजित्यै त्रयिश्वर्शो भंवित प्रतिष्ठित्यै सदोहविर्धानिनं एतेनं षड्यत्रेणं यजेर्न्नार्श्वत्थी हिव्धानं चाग्नींग्रं च भवतस्तिद्ध सुंवर्ग्यं चुकीवंती भवतः सुवर्गस्यं लोकस्य समंष्ट्या उलूखंलबुभ्रो यूपों भवित्

लोकः सर्रस्वत्या यान्त्येष वै देवयानः पन्थास्तमेवान्वारोहन्त्यात्रं यान्त्यवंर्तिमेवान्यस्मिन्प्रतिषज्यं प्रतिष्ठां गेच्छन्ति यदा दशं शतं कुर्वन्त्यथैकंमुत्थान रे शतायुः पुरुषः शतेन्द्रिय आयुंष्येवेन्द्रिये प्रतिं

प्रतिष्ठित्यै प्राश्चों यान्ति प्राङ्गिव हि सुंवर्गः (३)

द्वितीयः प्रश्नः

तिष्ठन्ति यदा शतर सहस्रं कुर्वन्त्यथैकंमुत्थानर् सहस्रंसिम्मतो वा असौ लोकोंऽमुमेव लोकमभि जंयन्ति यदैषाँ प्रमीयेंत यदा

वा जीयेर्न्नथैकंमुत्थानुन्तद्धि तीर्थम्॥ (४) पृष्ठानिं सप्तद्शः सुंवृर्गो जंयन्ति युदैकांदश च॥∎

कुसुरुबिन्द औद्दांलिकरकामयत पशुमान्थ्स्यामिति स एतर् संप्तरात्रमाहंरत्तेनांयजत तेन वै स यावंन्तो ग्राम्याः पशवस्तानवारुन्थ य एवं विद्वान्थ्संप्तरात्रेण यजंते यावन्त एव

ग्राम्याः पशवस्तानेवावं रुन्धे सप्तरात्रो भवति सप्त ग्राम्याः पशवंः सप्तारण्याः सप्त छन्दा ईस्युभयस्यावंरु द्धौ त्रिवृदंग्निष्टोमो भंवति तेर्जः (५)

एवावं रुन्धे पश्चदशो भंवतीन्द्रियमेवावं रुन्धे सप्तदशो

भंवत्यन्नाद्यस्यावंरुद्धा अथो प्रैव तेनं जायत एकवि शो भंवति प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवात्मन्धंत्ते त्रिणवो भंवति विजित्यै पश्चवि 🛮 शों ऽग्निष्टोमो भंवति प्रजापंतेरास्यै महाव्रतवानन्नाद्यस्यावंरुद्धै

विश्वजिथ्सर्वपृष्ठोऽतिरात्रो भंवति सर्वस्याभिजिंत्यै यत्प्रत्यक्षम्पूर्वेष्वहं पृष्ठान्युंपेयुः प्रत्यक्षम् (६)

विश्वजिति यथां दुग्धामुंप्सीदंत्येवमुंत्तममहंः स्यान्नैकंरात्रश्चन स्याँद्वहद्रथन्तरे पूर्वेष्वहःसूपं यन्तीयं वाव रंथन्तरम्सौ बृहदाभ्यामेव न यन्त्यथों अनयोरेव प्रतिं तिष्ठन्ति यत्प्रत्यक्षं विश्वजितिं पृष्ठान्यंप्यन्ति यथा प्रत्तां दुहे ताहगेव तत्॥ (७)

तेजं उपेयः प्रत्यक्षं विचंत्वारिश्शव॥——[२] बृहस्पतिंरकामयत ब्रह्मवर्चसी स्थामिति स एतम्ष्टरात्रमंपश्यत्तम

ततो वै स ब्रह्मवर्चस्यंभव्द्य एवं विद्वानंष्टरात्रेण यजंते ब्रह्मवर्चस्यंव भंवत्यष्टरात्रो भंवत्यष्टाक्षंरा गायत्री गांयत्री ब्रह्मवर्चसम्गांयत्रियेव ब्रह्मवर्चसमवं रुन्धेऽष्टरात्रो भंवति चतंस्रो वै दिश्श्चतंस्रो-ऽवान्तरदिशा दिग्भ्य एव ब्रह्मवर्चसमवं रुन्धे (८)

त्रिवृदंग्निष्टोमो भंवति तेजं एवावं रुन्धे पश्चद्शो भंवतीन्द्रियमेवावं रुन्धे सप्तद्शो भंवत्यन्नाद्यस्यावंरुद्धा अथो प्रैव तेनं जायत एकविष्शो भंवति प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवात्मन्धंते त्रिण्वो भंवति विजित्यै त्रयस्त्रिष्शो भंवति प्रतिष्ठित्यै पश्चविष्शौ-ऽग्निष्टोमो भंवति प्रजापंतेरास्ये महाव्रतवांनन्नाद्यस्यावंरुद्धे विश्वजिथ्सवंपृष्ठोऽतिरात्रो भंवति सर्वस्याभिजित्यै॥ (९)

विग्य एव ब्रह्मवर्ष्ममवंक्य्येऽभिजित्ये॥———[३] प्रजापंतिः प्रजा अंसृजत् ताः सृष्टाः क्षुधुं न्यायन्थस एतं

नंवरात्रमंपश्यत्तमाहंर्त्तेनांयजत् ततो वै प्रजाभ्योऽ कल्पत् यर्हि

प्रजाः क्षुधं निगच्छेंयुस्तर्हिं नवरात्रेणं यजेतेमे हि वा एतासां लोका अक्रप्ता अथैताः क्षुधं नि गंच्छन्तीमानेवाभ्यों लोकान्कंल्पयति तान्कर्ल्पमानान्प्रजाभ्योऽनुं कल्पते कर्ल्पन्ते (१०)

अस्मा इमे लोका ऊर्जं प्रजासुं दधाति त्रिरात्रेणैवेमं लोकं केल्पयति त्रिरात्रेणान्तरिक्षं त्रिरात्रेणामुं लोकं यथां गुणे गुणमन्वस्यंत्येवमेव तल्लोके लोकमन्वंस्यति धृत्या अशिथिलम्भावाय ज्योतिर्गौरायुरिति ज्ञाताः स्तोमां भवन्तीयं वाव ज्योतिंरन्तरिक्षं गौरसावायुरिष्वेव लोकेषु प्रतिं तिष्ठन्ति ज्ञात्रं प्रजानाम् (११)

गुच्छुति नुवरात्रो भंवत्यभिपूर्वमेवास्मिन्तेजों दधाति यो ज्योगांमयावी स्याथ्स नंवरात्रेणं यजेत प्राणा हि वा एतस्याधृंता अथैतस्य ज्योगांमयति प्राणानेवास्मिन्दाधारोत यदीतासुर्भवति

जीवंत्येव॥ (१२) कर्ल्पन्ते प्रजानात्र्रयंस्रिश्श

प्रजापंतिरकामयत प्र जांयेयेति स एतं दर्शहोतारमपश्यत्तमंजुहो दशरात्रमंसृजत तेनं दशरात्रेण प्राजायत दशरात्रायं दीक्षिष्यमाणो दर्शहोतारं जुहूयाद्दर्शहोत्रैव देशरात्र एमुंजते तेन दशरात्रेण प्र जायते वैराजो वा एष यज्ञो यद्देशरात्रो य एवं विद्वान्देशरात्रेण यजंते विराजंमेव गेच्छिति प्राजापत्यो वा एष यज्ञो यद्देशरात्रः (१३)

य पूर्व विद्वान्दंशरात्रेण यजंते प्रैव जांयत इन्द्रो वै स्टिङ्क्वतांभिरासीय्म न व्यावृतंमगच्छ्य्य प्रजापंतिमुपांधावत् तस्मां एतं दंशरात्रम्प्रायंच्छ्तमाहंर्त्तेनांयजत् ततो वै सौं- उन्याभिदेवतांभिर्व्यावृतंमगच्छ्य एवं विद्वान्दंशरात्रेण यजंते व्यावृतंमेव पाप्मना भ्रातृंव्येण गच्छति त्रिककुद्वै (१४)

पुष युज्ञो यद्दंशरात्रः कुकुत्पंश्चद्दशः कुकुदंकिविश्शः कुकुत्रंयिश्वर्शो य पुवं विद्वान्दंशरात्रेण यजंते त्रिकुकुदेव संमानानां भवित यजंमानः पश्चद्शो यजंमान एकिविश्शो यजंमानस्रयिश्वर्शः पुर् इतंरा अभिचर्यमाणो दशरात्रेणं यजेत देवपुरा एव पर्यूहते तस्य न कुर्तश्चनोपांच्याधो भविति नैनंमभिचरंन्थ्स्तृणुते देवासुराः संयंत्ता आसुन्ते देवा पृताः (१५)

देवपुरा अंपश्यन् यद्दंशरात्रस्ताः पर्यौहन्त् तेषां न कुर्तश्चनोपाँच्याधोऽभवत्ततों देवा अभंवन्परासुरा यो भ्रातृंच्यवान्थ्स्याथ्स दंशरात्रेणं यजेत देवपुरा एव पर्यूहते तस्य न कुर्तश्चनोपाँच्याधो भंवति भवंत्यात्मना पराँस्य भ्रातृंच्यो भवति स्तोमः स्तोमस्योपंस्तिर्भवति भ्रातृंच्यमेवोपंस्तिं कुरुते जामि वै (१६)

एतत्कुंर्वन्ति यज्ज्यायार्सस् स्तोमंमुपेत्य कनीयारसमुपयन्ति यदंग्निष्टोमसामान्यवस्तांच पुरस्तांच् भवन्त्यजांमित्वाय त्रिवृदंग्निष्टोमौंऽग्निष्टुदाँग्नेयीषुं भवित् तेजं एवावं रुन्धे पश्चद्श उक्थ्यं ऐन्द्रीष्विन्द्रियमेवावं रुन्धे त्रिवृदंग्निष्टोमो वैंश्वदेवीषु पृष्टिमेवावं रुन्धे सप्तद्शौंऽग्निष्टोमः प्रांजापृत्यासुं तीव्रसोमोंऽन्नाद्यस्यावंरुद्धाः अथो प्रैव तेनं जायते (१७)

एकवि १ श उक्थ्यंः सौरीषु प्रतिष्ठित्या अथो रुचंमेवात्मन्धंते सप्तद्शौंऽग्निष्टोमः प्रांजापत्यासूंपह्व्यं उपह्वमेव गंच्छति त्रिण्वावंग्निष्टोमाव्भितं ऐन्द्रीषु विजित्ये त्रयस्त्रि १ उक्थ्यों वैश्वदेवीषु प्रतिष्ठित्ये विश्वजिथ्सर्वपृष्ठोऽ तिरात्रो भेवति सर्वस्याभिजित्ये॥ (१८)

ऋतवो वै प्रजाकांमाः प्रजां नाविंन्दन्त तेंऽकामयन्त प्रजार सृंजेमहि प्रजामवं रुन्धीमहि प्रजां विंन्देमहि प्रजावंन्तः स्यामेति त एतमेंकादशरात्रमंपश्यन्तमाहंरन्तेनांयजन्त ततो वै ते

प्राजापत्यो वा एष यज्ञो यद्दंशरात्रस्त्रिंककुद्वा एता वै जांयत् एकंत्रिश्शच॥—————[५]

स्यामेति त एतमेकादशरात्रमंपश्यन्तमाहेरन्तेनांयजन्त ततो वै ते प्रजामंस्जन्त प्रजामवांरुन्थत प्रजामंविन्दन्त प्रजावंन्तोऽभवन्त ऋतवोऽभवन्तदांर्त्वानांमार्तवृत्वमृत्नां वा एते पुत्रास्तस्मांत् (१९)

आर्त्वा उंच्यन्ते य एवं विद्वारसं एकादशरात्रमासंते प्रजामेव सृंजन्ते प्रजामवं रुन्धते प्रजां विन्दन्ते प्रजावंन्तो भवन्ति ज्योतिरतिरात्रो भविति ज्योतिरेव पुरस्तौद्दधते सुवर्गस्यं लोकस्यानुंख्यात्ये पृष्ठाः षड्हो भविति षड्वा ऋतवः षद्वृष्ठानि तस्मौद्गायुत्रयेकान्नपंश्चाशचं॥•

गायुत्रम्ब्रह्मवर्च्सङ्गायित्रयामेव ब्रह्मवर्च्स प्रति तिष्ठन्ति चतुश्चत्वारि श्रा भेवित चतुश्चत्वारि श्रादक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुन्निष्टुप्ये विद्युष्टे प्रति तिष्ठन्त्यष्टाचत्वारि श्रा भेवत्यष्टाचेत्वारि श्राव जगती जागताः प्रावो जगत्यामेव प्राप् प्रति तिष्ठन्त्येकादशरात्रो भेवित पश्च वा ऋतवं आर्त्वाः पश्चर्तुष्वेवार्त्वेषुं संवथ्सरे प्रतिष्ठायं प्रजामवं रुन्थतेऽतिरात्रावभितों भवतः प्रजायै परिगृहीत्यै॥ (२१)

पृष्ठेरेवर्तून्न्वारोहन्त्यृतुभिः संवथ्सरन्ते संवथ्सर एव प्रतिं तिष्ठन्ति

चतुर्वि शो भविति चतुर्वि शतयक्षरा गायत्री (२०)

ऐन्द्रवायवाग्रांन्गृह्णीयाद्यः कामयेत यथापूर्वं प्रजाः केल्पेरित्रितिं यज्ञस्य वै क्रृप्तिमन् प्रजाः केल्पन्ते यज्ञस्याक्रृप्तिमन् न केल्पन्ते यथापूर्वमेव प्रजाः केल्पयित् न ज्यायार्रम् कनीयानितं कामत्येन्द्रवायवाग्रांन्गृह्णीयादामयाविनंः प्राणेन् वा एष व्यृध्यते यस्यामयिति प्राण ऐन्द्रवायवः प्राणेनैवैन् समर्धयित मैत्रावरुणाग्रांन्गृह्णीरन् येषां दीक्षितानां प्रमीयेत (२२)

प्राणापानाभ्यां वा एते व्यृध्यन्ते येषां दीक्षितानां प्रमीयंते प्राणापानौ मित्रावरुंणौ प्राणापानावेव मुंखतः परिं हरन्त आश्विनाग्रान्गृह्णीतानुजावरौंऽश्विनौ वै देवानामानुजावरौ पश्चेवाग्रं पर्येतामश्विनांवेतस्यं देवता य आनुजावरस्तावेवेनमग्रं परिं णयतः शुक्राग्रान्गृह्णीत गृतश्रीः प्रतिष्ठाकांमोऽसौ वा आदित्यः शुक्र एषोऽन्तोऽन्तंम्मनुष्यंः (२३)

श्रियै गृत्वा नि वंर्त्तेऽन्तांदेवान्तमा रंभते न ततः पापीयान्भवति मन्थ्यंग्रान्गृह्णीताभिचरंत्रार्तपात्रं वा पृतद्यन्मंन्थिपात्रम्मृ ग्राहयति ताजगार्तिमार्च्छंत्याग्रयणाग्रांन्गृह्णीत् यस्यं पिता पिंतामहः पुण्यः स्यादथ् तन्न प्रांप्रुयाद्वाचा वा एष इंन्द्रियेण् व्यृंध्यते यस्यं पिता पिंतामहः पुण्यंः (२४)

भवत्यथ् तन्न प्राप्नोत्युरं इवैतद्यज्ञस्य वागिव् यदाँग्रयणो वाचैवैनंमिन्द्रियेण् समर्थयत् न ततः पापीयान्भवत्युक्थ्याँग्रान्गृह्णीताभि सर्वेषां वा पुतत्पात्रांणामिन्द्रियं यदुंक्थ्यपात्र सर्वेणेवैनंमिन्द्रियेणाति प्र युंक्के सरंस्वत्यभि नों नेषि वस्य इतिं पुरोरुचं कुर्याद्वाग्वै (२५)

प्र पुङ्क सरस्वत्याम ना नाप वस्य इति पुरारुष कुर्याद्वाग्य (२५)
सरंस्वती वाचैवेनमिति प्र युंक्के मा त्वत्क्षेत्राण्यरंणानि
गुन्मेत्यांह मृत्योर्वे क्षेत्राण्यरंणानि तेनैव मृत्योः क्षेत्रांणि न
गंच्छति पूर्णान्यहाँन्गृह्णीयादामयाविनः प्राणान् वा एतस्य
शुगृंच्छति यस्यामयंति प्राणा ग्रहाः प्राणानेवास्यं शुचो मुंश्रत्युत
यदीतासुर्भवंति जीवंत्येव पूर्णान्यहाँनगृह्णीयाद्यरहिं पूर्जन्यो न
वर्षेत्राणान् वा एतर्हिं प्रजानाः शुगृंच्छति यर्हिं पूर्जन्यो न
वर्षेति प्राणा ग्रहाः प्राणानेव प्रजानाः शुचो मुंश्रति ताजक्य
वर्षिति (२६)

प्रमीयेंत मनुष्यं ऋध्यते यस्यं पिता पिंतामृहः पुण्यो वाग्वा एव पूर्णान्य्रहान्पश्चवि २शतिश्च॥[७]

गायत्रो वा ऐंन्द्रवायवो गांयत्रम्प्रांयणीयमह्स्तस्मांत्प्रायणीय-ऽहंन्नेन्द्रवायवो गृंद्यते स्व पुवैनंमायतंने गृह्णाति त्रेष्ट्रंभो वे शुक्रस्रेष्ट्रंभं द्वितीयमह्स्तस्मांद्वितीयेऽहंञ्छुको गृंद्यते स्व पुवैनंमायतंने गृह्णाति जागंतो वा आंग्रयणो जागंतं तृतीयमह्स्तस्मांतृतीयेऽहंन्नाग्रयणो गृंद्यते स्व पुवैनंमायतंने गृह्णात्येतद्वै (२७)

युज्ञमांपूद्यच्छन्दाई स्याप्नोति यदाँग्रयणः श्वो गृह्यते यत्रैव यज्ञमदंशन्ततं एवेनम्पुनः प्र युङ्के जगन्मुखो वे द्वितीयस्त्रिरात्रो जागंत आग्रयणो यचंतुर्थेऽहंन्नाग्रयणो गृह्यते स्व एवेनमायतंने गृह्यात्यथो स्वमेव छन्दोऽन्ं पूर्यावंर्तन्ते राथंन्तरो वा ऐन्द्रवायवो राथंन्तरं पश्चममहस्तस्मांत्पश्चमेऽहन्नं (२८)

ऐन्द्रवायवो गृंह्यते स्व एवैनंमायतंने गृह्णाति बार्ह्तते वै शुको बार्ह्तर षष्ठमह्स्तस्मांत्ष्ष्ठेऽहंञ्छुको गृंह्यते स्व एवैनंमायतंने गृह्णात्येतद्वै द्वितीयं यज्ञमांपद्यच्छन्दाईस्याप्नोति यच्छुकः श्वो गृह्यते यत्रैव यज्ञमहंशन्ततं एवैन्म्पुनः प्र युंक्के त्रिष्टुक्कंखो वै तृतीयंस्त्रिरात्रस्त्रेष्ट्रंभः (२९)

शुक्रो यथ्संप्तमेऽहंञ्छुको गृह्यते स्व एवैनंमायतंने गृह्णात्यथो स्वमेव छन्दोऽन्ं पर्यावंतिन्ते वाग्वा आंग्रयणो वागष्टममह्स्तस्मांदष्टमेऽहंन्नाग्रयणो गृंह्यते स्व एवैनंमायतंने गृह्णाति प्राणो वा ऐन्द्रवायवः प्राणो नंवममह्स्तस्मांन्नवमे-ऽहंन्नेन्द्रवायवो गृंह्यते स्व एवैनंमायतंने गृह्णात्येतत् (३०) वा एतदायतंनं यत्पंश्चमम् (३२)

यंऽन्येनैन्द्रवायवात्प्रंतिपद्यन्तेऽन्तः खलु वा एष यज्ञस्य यद्दंशममहंदंशमेऽहंन्नैन्द्रवायवो गृंह्यते यज्ञस्यं (३१)

एवान्तं गृत्वापंथात्पन्थामपि यन्त्यथो यथा वहींयसा प्रतिसारं वहंन्ति ताहगेव तच्छन्दा ईस्यन्यौन्यस्यं लोकम्भ्यंध्यायन्तान्येतेनैव देवा व्यंवाहयन्नेन्द्रवायवस्य वा एतदायतेनं यचत्र्थमह्स्तस्मिन्नाग्रयणे गृंह्यते तस्मादाग्रयणस्यायतंने नवमेऽहंन्नेन्द्रवायवो गृंह्यते शुक्रस्य

वै तृतीयं यज्ञमांपद्यच्छन्दा ईस्याप्नोति यदैन्द्रवायवः

श्वो गृह्यते यत्रैव यज्ञमदृशन्ततं एवन्मपुनः प्र युङ्केऽथो स्वमेव छन्दोऽनुं पर्यावर्तन्ते पथो वा एतेऽध्यपंथेन यन्ति

अह्स्तस्मिन्नेन्द्रवायवो गृंह्यते तस्मांदैन्द्रवायवस्यायतंने सप्तमेऽहंञ्छुको गृंह्यत आग्रयणस्य वा एतदायतंनं यत्षष्ठमह्स्तस्मिञ् गृंह्यते तस्मांच्छुकस्यायतंनेऽष्ट्रमेऽहंन्नाग्रयणो गृंह्यते छन्दा इंस्येव तिद्व वाहयित प्र वस्यंसो विवाहमांप्रोति य एवं वेदाथों देवतांभ्य एव युज्ञे सुंविदं दर्धाति तस्मांदिदमन्योंन्यस्मै ददाति॥ (३३)

पुनक्षे पंश्वमेऽहुत्रेष्ट्रंभ पुनर्द्द्वते युजस्यं प्रथममृत्यस्मा एक्षेश्वाः

प्रजापंतिरकामयत् प्रजायेयेति स पुतं द्वांदशरात्रमंपश्यत्तमाहंर्
ततो व स प्राजायत् यः कामयेत् प्र जायेयेति स द्वांदशरात्रेणं

यजेत् प्रैव जांयते ब्रह्मवादिनों वदन्त्यग्निष्टोमप्रायणा यज्ञा अथ् कस्मादितरात्रः पूर्वः प्र युंज्यत् इति चक्षुंषी वा एते यज्ञस्य यदंतिरात्रौ कुनीनिके अग्निष्टोमौ यत् (३४)

अग्निष्टोमं पूर्वं प्रयुश्चीरन्बंहिर्धा क्नीनिकं दध्युस्तस्मांदितरात्रः पूर्वः प्र युंज्यते चक्षुंषी एव यज्ञे धित्वा मध्यतः क्नीनिकं प्रतिं दधित यो वै गांयत्रीं ज्योतिःपक्षां वेद ज्योतिंषा भासा सुंवर्गं लोकमेति यावंग्निष्टोमौ तौ पक्षौ येऽन्तरेऽष्टावुक्थ्याः स आत्मैषा वै गांयत्री ज्योतिःपक्षा य एवं वेद ज्योतिंषा भासा सुंवर्गं लोकम् (३५)

पृति प्रजापंतिर्वा एष द्वांदश्या विहिंतो यद्वांदशरात्रो यावंतिरात्रो तो पक्षो येऽन्तरेऽष्टाबुक्थ्याः स आत्मा प्रजा-पंतिर्वावेष सन्थ्सद्ध वे स्त्रेणं स्पृणोति प्राणा वे सत्प्राणानेव स्पृणोति सर्वासां वा एते प्रजानां प्राणेरांसते ये स्त्रमासंते तस्मांत्पृच्छन्ति किमेते स्त्रिण इतिं प्रियः प्रजानामुर्श्यितो भवति य एवं वेदं॥ (३६)

न वा एषों उन्यतीं वैश्वानरः सुवृगीयं लोकाय प्रामंवदूर्ध्वो ह् वा एष आतंत आसीत्ते देवा एतं वैश्वानरं पर्योहन्थ्सुवृर्गस्यं लोकस्य प्रमत्या ऋतवो वा एतेनं प्रजापंतिमयाजयन्तेष्वीर्धोदधि तदधोति

अ्ग्निष्टोमौ यथ्सुंवर्गल्लोंकं प्रियः प्रजानां पश्चं च॥

पूष आतत आसीत देवा एत विश्वान्य पर्योहन्थ्सुव्यस्य लोकस्य प्रभूत्या ऋतवो वा एतेनं प्रजापंतिमयाजयन्तेष्वाधीदिधे तद्द्रधोति ह् वा ऋत्विक्षु य एवं विद्वान्द्वांदशाहेन् यजेते तेंऽस्मिन्नेच्छन्त स रस्महं वसन्ताय प्रायंच्छत् (३७)

यवंं ग्रीष्मायौषंधीर्वर्षाभ्यों ब्रीहीञ्छरदं माषतिलौ

हेमन्तशिशिराभ्यान्तेनेन्द्रं प्रजापंतिरयाजयत्ततो वा इन्द्र इन्द्रोऽभवत्तस्मादाहुरानुजावरस्यं यज्ञ इति स ह्येतेनाग्रेऽयंजतैष ह वे कुणपंमत्ति यः सत्रे प्रतिगृह्णाति पुरुषकुणपमेश्वकुणपङ्गोर्वा अत्रं येन पात्रेणात्रम्बिभ्रति यत्तन्न निर्णेनिजति ततोऽधि (३८) मलं जायत एकं एव यंजेतैको हि प्रजापंतिराभ्रोद्वादंश

प्रजापंतिर्वावेष पृष हु त्वै जांयते यस्तप्सोऽधि जायते चतुर्धा वा पृतास्तिस्रस्तिंस्रो रात्रयो यद्वादंशोपसदो याः प्रथमा यज्ञं ताभिः सम्भरित या द्वितीयां यज्ञं ताभिरा रंभते (३९)

यास्तृतीयाः पात्राणि ताभिर्निर्णेनिके याश्चंतुर्थीरिप् ताभिरात्मानंमन्तर्तः शुंन्धते यो वा अस्य पृशुमितं मार्स्

रात्रींदीक्षितः स्याद्वादंश मासाः संवथ्सरः संवथ्सरः प्रजापंतिः

ताभिरात्मानंमन्तर्तः शुंन्धते यो वा अस्य पृशुमित्तं मार्सर सौंऽति यः पुरोडाशंम्मस्तिष्कर् स यः परिवापं पुरीष्र स य आज्यंम्मुञ्जान् स यः सोमङ् स्वेद् सोऽपि ह वा अस्य शीर्षण्यां निष्पदः प्रति गृह्णाति यो द्वादशाहे प्रंतिगृह्णाति तस्मौद्वादशाहेन न याज्यंम्पाप्मनो व्यावृत्त्यै॥ (४०)

एकंस्मै स्वाहा द्वाभ्याङ् स्वाहां त्रिभ्यः स्वाहां चृतुर्भ्यः स्वाहां पश्चभ्यः स्वाहां षुद्धाः स्वाहां सप्तभ्यः स्वाहांऽष्टाभ्यः

स्वाहां न्वभ्यः स्वाहां दुशभ्यः स्वाहंकादुशभ्यः स्वाहां द्वादुशभ्यः स्वाहां त्रयोदशभ्यः स्वाहां चतुर्दशभ्यः स्वाहां पश्चदशभ्यः स्वाहां

षाडुशभ्यः स्वाहा सप्तद्शभ्यः स्वाहाऽष्टाद्शभ्यः स्वाहकान्न विश्शृत्ये स्वाहा नवंविश्शत्ये स्वाहेकान्न चेत्वारिश्शते स्वाहा नवंचत्वारिश्शते स्वाहेकान्न षष्ट्ये स्वाहा नवंषष्ट्ये स्वाहेकान्नाशीत्ये स्वाहा नवांशीत्ये स्वाहेकान्न शृताय स्वाहां शृताय स्वाहा द्वाभ्यार्थ

स्वाह् नवाशात्य स्वाहकान्न शताय स्वाहा शताय स्वाहा द्वा शताभ्याङ् स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा॥ (४१)

एकंस्मै स्वाहाँ त्रिभ्यः स्वाहां पृश्चभ्यः स्वाहां सप्तभ्यः स्वाहां न्वभ्यः स्वाहेंकाद्शभ्यः स्वाहां त्रयोद्शभ्यः स्वाहां पश्चद्शभ्यः स्वाहां सप्तद्शभ्यः स्वाहेकान्न विश्र्शत्ये स्वाहा नवंविश्शत्ये

स्वाहैकान्न चंत्वारि १ शते स्वाहा नवंचत्वारि १ शते स्वाहैकान्न षृष्टी स्वाहा नवंषष्टी स्वाहैकान्न शिष्टी स्वाहा नवंषष्टी स्वाहैकान्न श्राताय स्वाहां शताय स्वाहां सर्वस्मै स्वाहां॥ (४२)

द्वाभ्याः स्वाहां चतुभ्यः स्वाहां षुड्यः स्वाहां पुड्यः स्वाहां पुड्यः स्वाहां पुड्यः स्वाहां पोड्यभ्यः स्वाहां प्रातायः

स्वाहा सर्वस्मै स्वाहाँ॥ (४३)

नवंचत्वारि १ शते स्वाहैका त्रैकं वि १ शतिश्व॥

ब्राप्यांमुष्टानंवत्ये पिङ्गरेशक्तिः॥———[१३] त्रिभ्यः स्वाहां पुश्चभ्यः स्वाहां सप्तभ्यः स्वाहां नुवभ्यः स्वाहां शृताय स्वाहा सर्वसमे स्वाहां॥ (४४)

चृतुर्भ्यः स्वाहाँ ऽष्टाभ्यः स्वाहाँ द्वाद्शभ्यः स्वाहां षोड्शभ्यः स्वाहां विश्शृत्ये स्वाहा पर्णावत्ये स्वाहां शृताय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहाँ॥ (४५)

पुत्रभ्यः पणंवत्ये पोडंशा——[१५] पुत्रभ्यः स्वाहां दुशभ्यः स्वाहां पञ्चदुशभ्यः स्वाहां विश्शृत्ये स्वाहा पञ्चनवत्ये स्वाहां शृताय स्वाहा सर्वसमे स्वाहां॥ (४६)

प्रश्नरः प्रश्नंवत्ये चर्त्वंशाः——[१६] दशभ्यः स्वाहां विश्शृत्ये स्वाहां त्रिश्शते स्वाहां चत्वारिश्शते स्वाहां पश्चाशते स्वाहां षृष्टी स्वाहां सप्तत्ये स्वाहांऽशीत्ये स्वाहां

नवृत्ये स्वाहां शृताय स्वाहा सर्वसमे स्वाहां॥ (४७)

दशस्ये अविर्शितः॥————————[१७]

वि १ शृत्ये स्वाहां चत्वारि १ शते स्वाहां पृष्टी स्वाहां ऽशीत्ये

स्वाहां शृताय स्वाहा सर्वसमै स्वाहाँ॥ (४८)

विश्शत्यै द्वादंश॥ ~~-~~[१८] पश्चाशते स्वाहां शताय स्वाहा द्वाभ्या ५ शताभ्या ५ स्वाहाँ

त्रिभ्यः शतेभ्यः स्वाहां चतुभर्यः शतेभ्यः स्वाहां पश्चभर्यः शतेभ्यः स्वाहां षड्जाः शतेभ्यः स्वाहां सप्तभ्यः शतेभ्यः स्वाहाँ ऽष्टाभ्यः श्रतेभ्यः स्वाहां नुवभ्यः श्रतेभ्यः स्वाहां सहस्राय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहाँ॥ (४९)

पश्चाशते द्वात्रि श्रेशत्॥

[१९] श्ताय स्वाहां सहस्राय स्वाहाऽयुताय स्वाहां नियुताय स्वाहाँ प्रयुताय स्वाहाऽर्बुदाय स्वाहा न्यंर्बुदाय स्वाहां समुद्राय स्वाहा मध्यांयु स्वाहाऽन्तांयु स्वाहां परार्धायु स्वाहोषसे स्वाहा व्युंष्ट्रौ स्वाहोंदेष्यते स्वाहोंद्यते स्वाहोदिताय स्वाहां सुवर्गाय स्वाहां लोकाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहां॥ (५०)

शृतायाृष्टात्रि५॑शत्॥∎

~~----~~[२०]

प्रजवं ब्रह्मवादिनः किमेष वा आप्त आंदित्या उभयोः प्रजापंतिरन्वांयन्निन्द्रो वे सदिङ्कन्द्रो वे शिथिलः प्रजापंतिरकामयतात्रादः सा विराडसावांदित्यौंऽर्वाङ्गृतमा मेऽग्निना स्वाहाधिन्दुन्द्यौंऽञ्चेतायं कृष्णायौषंधीभ्यो वनस्पतिभ्यो विश्शृतिः॥ **-**[२१]

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.

github.io.

द्वितीयः प्रश्नः 16

GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/stotrasamhita

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/